

SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET

LOGISTIKA U FUNKCIJI DONACIJE HRANE

SEMINARSKI RAD

Predmet: Poslovna logistika

Mentor: Doc.dr.sc. Helga Pavlić Skender

Student: Melanie Kosovac, Marketing, 0115072227

Monika Majdandžić, Međunarodno poslovanje, 00811562245

Nevio Klarić, Marketing, 0081156981

Lorena Rončević, Međunarodno poslovanje, 00811560009

Tomislav Franc, Ekonomija, 00811577706

Rijeka, 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEORIJSKE ODREDNICE LOGISTIKE	2
2.1. POVIJESNI RAZVOJ LOGISTIKE	2
2.2. DEFINICIJA, SADRŽAJ I ZNAČENJE LOGISTIKE	2
2.3. FUNKCIJE LOGISTIKE.....	3
2.4. VAŽNOST LOGISTIKE DANAS	4
2.5. ULOGA LOGISTIKE U DONIRANJU HRANE	4
2.5.1. NABAVA I DONIRANJE	4
2.5.2. TRANSPORT.....	5
2.5.3. SKLADIŠTENJE	6
2.5.4. DISTRIBUCIJA.....	7
3. UČINKOVITA LOGISTIKA PRILIKOM DONIRANJA HRANE	8
3.1. REGIONALNA BANKA HRANE LOS ANGELES	8
3.2. BANKA HRANE SINGAPUR	8
4. PRIJEDLOG RJEŠENJA PROBLEMA BANKE HRANE U REPUBLICI HRVATSKOJ	9
4.1. NABAVA I TRANSPORT.....	10
4.2. UPRAVLJANJE SKLADIŠTIMA	11
4.3. DISTRIBUCIJA	12
5. ZAKLJUČAK.....	14
LITERATURA	15
POPIS SHEMA.....	16
POPIS ZEMLJOVIDA	16

1. UVOD

Ovaj seminarski rad bavi se temom logistike u funkciji doniranja hrane u sklopu projekta "Hrana i zajednica" čiji je nositelj udruga CeKaDe, a projektni partner Ekonomski fakultet u Rijeci. Cilj rada jest pronaći rješenje za logističke probleme, odnosno problem skladištenja i distribucije donirane hrane u Republici Hrvatskoj, ali i u drugim zemljama, dok je svrha rada ukazati na potrebu stalnog usavršavanje protoka dobara od donatora do korisnika kojima je hrana najpotrebnija.

Ovaj znanstveno - istraživački rad sastoji se od pet poglavlja, uključujući uvodni i zaključni dio. Uvodni dio navodi predmet istraživanja, svrhu i cilj samog rada te je obrazložena struktura rada.

Drugo poglavlje pod nazivom „Teorijske odrednice logistike“ sastoji se od dva podglavlja u kojima se definira pojam i važnost logistike, njezine funkcije te ulogu logistike u donaciji hrane.

„Učinkovita logistika prilikom doniranja hrane“ naziv je trećeg poglavlja u kojem se proučava logistika kao funkcija doniranja hrane u Los Angelesu i Singapuru.

Četvrto poglavlje ovog rada nosi naziv „Prijedlog unapređenja logistike u funkciji doniranja hrane u Republici Hrvatskoj,“ u kojem će se ponuditi rješenje same logistike prilikom doniranja hrane u Republici Hrvatskoj.

U posljednjem dijelu, Zaključku, dana je sinteza rezultata istraživanja te su iznijeta idejna rješenja koja pokušavaju otkloniti i unaprijediti problem logistike u funkciji doniranja hrane.

2. TEORIJSKE ODREDNICE LOGISTIKE

U cilju sagledavanja logistike kao cjeline, u nastavku se prezentiraju teorijski aspekti kao što su povijesni razvoj, pojam i zadaće logistike te njezina važnost i potreba uvođenja.

2.1. POVIJESNI RAZVOJ LOGISTIKE

S obzirom na to da je "logistika" višeznačan pojam, očituju se različita stajališta u znanstvenoj i stručnoj literaturi o etimološkom podrijetlu same riječi. Naime smatra se da sam začetak logistike datira još iz godine 1670. kada je zabilježen u vojnim dokumentima Ludwiga XIV. (Zelenika, Pupovac i Rudić 2001., str.145).

U stručnoj literaturi kao korijen riječi najčešće se navode sljedeće riječi (Šamanović, 2009. str. 69) :

-, Logistikos (gr.) – vješt, iskusan u procjeni, dio strategije koji se odnosi na sredstva za transport, nastambe i opskrbe vojske na terenu . ,,

-, Logos (gr.) – razum , mišljenje, sveopći sklad, logičar je onaj tko logično misli, razuman, razborit čovjek .“

-,Loger (fr.)- stanovati pod vedrim neboom, smjestiti se, ukonačiti se . ,,

Riječ loger (kratkotrajno zbrinjavanje gosta ili vojnika i njegovo smještanje u stambenu prostoriju) (Segetlija, 2008., str.14). Daje nam podatke da je logistika nastala u vojsci zbog proučavanja i traženja rješenja i planova za pokretanje i opskrbu trupa. Danas je prodrla u sve gospodarske djelatnosti zbog želje za proširenjem tržišta, proizvodnje uz što niže troškove, u diferenciranju proizvoda i načina isporuke, te zbog otklanjanja problema skupe i neučinkovite privrede i distribucije proizvoda i usluga (Zelenika, Pupovac i Rudić 2001., str. 145).

2.2. DEFINICIJA, SADRŽAJ I ZNAČENJE LOGISTIKE

Logistiku možemo proučavati s dva aspekta : logistiku kao aktivnost (praksa) i logistiku kao znanost (teorija). Logistika kao teorija znanstvenim istraživanjima, spoznajama i činjenicama kritički prosuđuje i pronalazi optimalna rješenja za praktične zadatke u

područjima ljudske djelatnosti. Stvara znanstvene modele, metode i tehnike za svladavanje protornih i vremenskih udaljenosti u samom gospodarskom ciklusu. Iz toga se vidi da znanost prethodi i daje temelj logistici kao praksi koja potvrđuje ili odbacuje teorijske spoznaje.

Kako bi se shvatio pojam logistike i pri njezinom definiranju istaknuo njezin sadržaj i važnost logističkog načina promišljanja, polazi se od sljedeće definicije:

„Logistika je sustavni pristup upravljanja i kontrole fizičkog tijeka materijalnih dobara i potrebnih informacija koje poduzeće šalje na tržište i prima s tržišta“ (Šamanović , 2009., str. 74).

„Logistika je onaj dio lanca opskrbe koji planira, uvodi i kontrolira uspješan , učinkovit tok i zalihe proizvoda, usluga i odnosne informacije , od točke izvora do točke potrošnje, da bi se ispunili zahtjevi kupaca „(Segetlija 2008. str. 18). Iz ovih definicija vidljivo je da skupom različitih aktivnosti nastoji omogućiti što kvalitetnija isporuka robe i usluga od samog izvora do krajnjih korisnika uz minimalne troškove . Aktivnosti koje omogućuju pravilnu i učinkovitu distribuciju su : naručivanje, upravljanje skladištem, upravljanje zalihama, manipulacija robom, vanjski i unutrašnji transport i informacijski logistički sustav (Šamanović , 2009, str. 74). Zadaća logistike je da se točka prijama robe opskrbljuje od točke isporuke pravim proizvodom, u pravom stanju, u pravo vrijeme te na pravom mjestu uz minimalne troškove.

2.3. FUNKCIJE LOGISTIKE

Logistički sustav predstavlja prostorno – vremensku preobrazbu dobara i informacija u procesu reprodukcije, a logistički procesi koji u njima teku jesu poslovi i zadaci o kojima ovisi realiziranje logističkih usluga. To je jedan od podsustava poduzeća (proizvodnja , nabava, prodaja , istraživanje, razvoj itd.) Temeljne funkcije logističkog sustava čine prostorno – vremenska preobrazba, odnosno transformacija dobara koja se odvija kroz procese transporta, skladištenja, pakiranja, dostavljanja i obrade naloga .Najvažnije domene u logističkom sustavu su nabava, transport, skladištenje i distribucija (Šamanović , 2009).

2.4. VAŽNOST LOGISTIKE DANAS

U današnje vrijeme snažne globalizacije , širenja tržišta , mnogobrojne konkurencije, logistika dobiva na važnosti. Tržište potiče poduzeća da izlaze s novim proizvodima u što kraćem periodu, potiču ih na diferenciranje proizvodnje, dok s druge strane kupci traže da im se brže isporuči naručena roba. To ubrzavanje toka poslovanja poduzeća u području proizvodnje i distribucije navodi na osmišljanje novih postupaka standardizacije . To dovodi i do proizvodnje s što nižim troškovima, smanjenjam zaliha. Da bi se svim zahtjevima udovoljilo i da bi se na tržištu postigla konkurentska prednost potrebno je provoditi odgovarajuće logističke procese pomoću kojih se povezuju sva područja, te se sve proučava kao jedna cjelina. Kao ukupna koncepcija , logistika postaje temeljnim dijelom politike uspješnosti poduzeća. Logistika mora pratiti suvremenu tehnologiju te iskorištavati sve njezine potencijale kako bi skratila cjelokupni proces.

2.5. ULOGA LOGISTIKE U DONIRANJU HRANI

U nastavku ovog dijela rada se daje pregled svih elemenata logistike koji predstavljaju važnu ulogu u procesu doniranja hrane.

2.5.1. NABAVA I DONIRANJE

Nabava je djelatnost koja označava pribavljanje potrebnih roba ili usluga. Njena je uloga da osigurava (pronalaži, kupuje i dostavlja) odgovarajuće ulazne resurse koji će omogućiti optimalni rad proizvodnih, prodajnih i ostalih djelatnosti unutar poduzeća. Glavni cilj nabave je da domaći i nacionalni proizvođači (npr. Konzum, Lidl...) višak hrane, koji bi inače završio na otpadu zbog nedostatka načina da se sigurno i učinkovito dovede na tržište, šalju donatorima koji dalje hranu skladište, distribuiraju te nakraju i doniraju ljudima kojima je to najpotrebnije. Nabava prehrambenih i neprehrambenih proizvoda je početak svakog doniranja hrane, te jedan od najbitnijih elemenata istoga. Donirana hrana služi za podmirivanje osobnih potreba ljudi i životinja o kojima skrbi krajnji primatelj te se njome ne smije trgovati. Svakodnevno se u javnosti širi svijest o tome koliko je važno ne bacati hranu dok u zemlji postoji toliko siromašnih te gladnih

ljudi, no hrana se i dalje vrlo malo donira. Poduzimaju se određene mjere te poticaji za doniranje hrane te je tako pred dvije godine u Republici Hrvatskoj ukinut PDV na doniranu hranu, kako bi se troškovi sveli na minimum. "Većina hrane još uvijek se baca, dok police socijalnih samoposluga, (nad)biskupijskih i župnih Caritasa uglavnom većinom i dalje pune dobri ljudi. Dok se plaćao PDV na hranu, upravo to je bio glavni razlog zašto trgovački lanci hranu nisu donirali, jer ih je to koštalo. No, čini se kako je to ipak pitanje svijesti ali i savjesti jer činjenica je da se donacije hrane nisu značajno povećale te u njima sudjeluje manji broj trgovačkih lanaca." (Bitno.net, 2016.). Oni koji mogu donirati hranu su priznali kako im je nakon ukidanja plaćanja PDV-a hranu jeftinije darovati nego bacati ali samo dok ona putuje do izlaza upravo zato jer je još uvijek skup prijevoz do socijalnih samoposluga. No, donošenje pravilnika te ukidanje PDV-a na doniranu hranu nije doprinijelo tome da hrana dođe do tolikih gladnih i siromašnih kojih je nažalost u Hrvatskoj svakim danom sve više i više.

2.5.2. TRANSPORT

Transport predstavlja prijevoz osoba ili stvari prometnim sredstvima (cestovni, prometni i zračni). Donatori hrane bi morali snositi velike troškove transporta donirane hrane pošto se hrana mora pravilno transportirati te je to jedan od velikih problema kod doniranja. Da bi se tijekom prijevoza robe temperatura hrane sačuvala na željenoj razini treba voditi računa o temperaturi, trajanju i učestalosti prilikom unošenja i iznošenja proizvoda iz vozila, količini i razmještaju prevoženog proizvoda. Također, profesionalni vozači kao i svo ostalo osoblje koje je zaposleno pri skladištenju i transportu hrane treba biti educirano o osnovnim principima sigurnosti hrane. Pravilan transport trebao bi osigurati kvalitetu i zdravstvenu ispravnost hrane tijekom cijelog distribucijskog lanca, od proizvođača hrane preko transporta i skladištenja robe pa sve do isporuke hrane krajnjim korisnicima. "Pravilnik je potrebno mijenjati u dijalogu sa socijalnim samoposlugama koje kao glavni problem ističu donaciju hrane kojoj unutar 24 sata ističe rok trajanja, a upozoravaju i da je potrebno pobliže utvrditi krajnje korisnike donirane hrane" (Bitno.net, 2016.). Problem transporta leži i u tome da ponekad hranu treba u jako kratkom vremenu dostaviti na neku određenu adresu te je veoma teško pronaći opremljene kamione i vozače koji bi to odradili odmah i to prije isteka roka trajanja inače će hrana propasti te više neće biti moguća konzumacija te hrane. Upravo iz tih razloga jako malo trgovačkih lanaca donira hranu te

nije ni motivirano za doniranje jer im se to jednostavno ne isplati uz velike troškove koje oni sami moraju pokrivati.

2.5.3. SKLADIŠTENJE

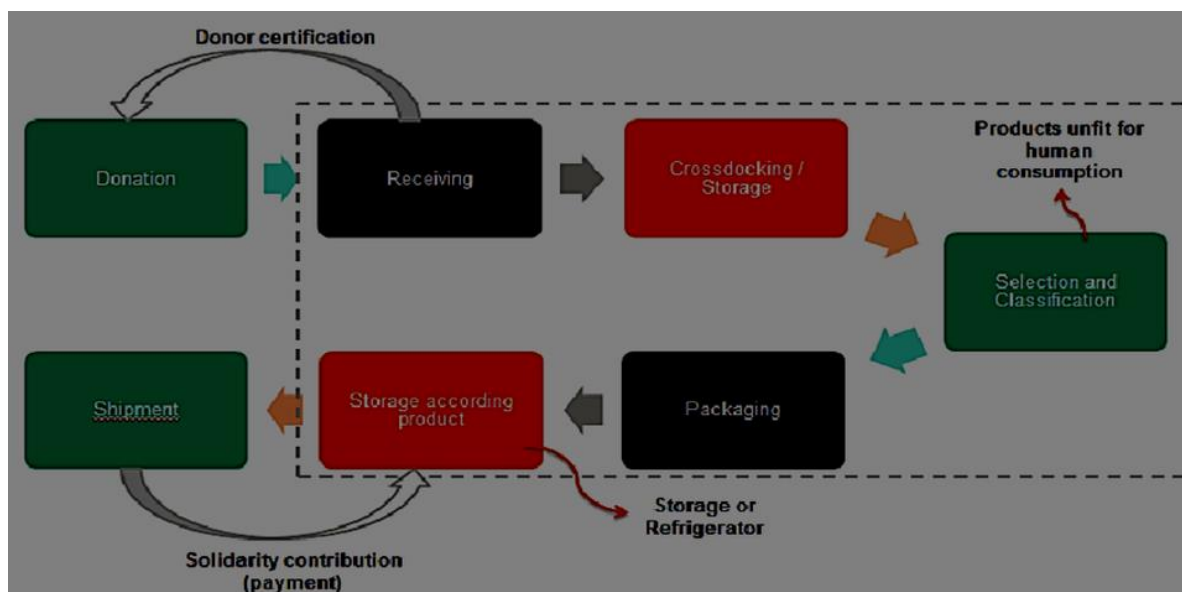
Skladište je prostor za skladištenje robe u rasutom stanju ili u ambalaži s namjerom da poslije određenog vremena roba bude uključena u daljnji transport, proizvodnju, distribuciju ili potrošnju. Skladištenje robe je vrlo odgovoran zadatak jer nepravilnim skladištenjem se upropaštava roba. Za vrijeme skladištenja može doći do različitih gubitaka (npr. Uvjeti skladištenja, neispravno manipuliranje robom i sl.). Ukoliko se roba pravilno uskladišti ona se čuva od nepovoljnih utjecaja, gubitaka i kvarenja. Zbog svih ovih razloga donirana hrana se mora pravilno skladištiti kako bi se zaštitili krajnji korisnici. Ovo je isto tako jedan od većih razloga zašto trgovine ne žele donirati, nakon veoma skupog transporta hranu je potrebno i pravilno skladištiti u opremljenim skladištima, no, nažalost u Republici Hrvatskoj takvih skladišta nema te je potrebno nešto poduzeti kako bi se roba imala gdje voziti i čuvati prije nego što dođe do siromašnih i gladnih. U dane kada stignu kamioni u skladišta, osoblje i volonteri moraju sortirati i skenirati svoj sadržaj, odbaciti oštećene predmete i ubrzati one koji su blizu isteka roka, ta hrana se najčešće direktno šalje u pučke kuhinje kako bi se odmah konzumirala. "S obzirom na složenost papirologije i obvezu transparentnosti, naši zaposlenici i volonteri nemaju dovoljno vremena kako bi hranu zaprimili (provjerili stvarni sadržaj donacije i onoga što piše na papirima/otpremnica, unijeli proizvode u program, primili pakete i izdatnice) obavijestili korisnike o terminu preuzimanja, te podijelili hranu. Zbog toga smo ponekad, s velikom žalošću, prisiljeni odbijati dio donacija, kako bismo izbjegli dodatne troškove zbrinjavanja hrane koju ne bismo uspjeli podijeliti u roku upotrebljivosti jer hranu kojoj je istekao rok ne smijemo dijeliti krajnjim korisnicima. Osim toga, svima nama koji smo pokrenuli socijalne samoposluge veliki je problem njihovo financiranje te predlažemo da se socijalne samoposluge uvrste u Zakon o socijalnoj pomoći kao posebna usluga socijalne skrbi te se tako osiguraju sredstva za njihovo redovito financiranje" (Bitno.net, 2016.). Još jedan problem koji bi se u Hrvatskoj trebao riješiti je evidencija sve donirane robe te istek roka sve robe kako bi imali uvid do kada se koja hrana može

koristiti i gdje ju u tom trenutku moramo poslati. Zatim, materijali se odmah distribuiraju dalje u gradove i mjesta gdje je ta hrana potrebna.

2.5.4. DISTRIBUCIJA

Dobra distribucijska praksa osigurava da su proizvodi adekvatno skladišteni i transportirani te da se s njima rukuje prema propisanim specifikacijama. Distribucija je zadnji ali ne i najmanje važan element logistike, ona distribuira proizvode krajnjim korisnicima. Zaposlenici i volonteri koji distribuiraju proizvode imaju vrlo važnu ulogu u logistici pošto mnoge obitelji koje primaju doniranu hranu nemaju mogućnosti niti prijevoz do hitnih prehrambenih usluga. Volonteri pomažu distribuirati hranu ljudima kojima je to najpotrebnije. Distribucijski centri bi mogli biti dobro riješenje da hranu donosimo što bliže onima kojima je to zaista potrebno, te samim time štedimo vrijeme i novac koje možemo iskoristiti za pružanje još više hrane te još bolje usluge za gladne i siromašne.

Shema 1: Logistika u banci hrane

Izvor: Udruga banaka hrane u Argentini, 2009.

3. UČINKOVITA LOGISTIKA PRILIKOM DONIRANJA HRANE

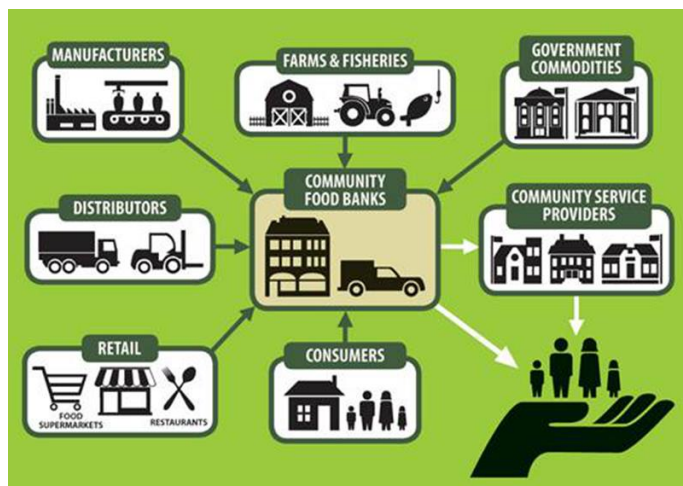
U ovom dijelu rada navedeni su primjeri logistike u regionalnoj banci hrane u Los Angelesu te banci hrane u Singapuru.

3.1. REGIONALNA BANKA HRANE LOS ANGELES

U Los Angelesu logistika unutar banke hrane odvija se na slijedeći način. Donatori se obraćaju banci hrane te ih informiraju o količini i vrsti robe koju žele donirati, potom se dogovara način isporuke robe te prednosti koje donator ima prilikom donacije, kao što je oslobođenje od plaćanja poreza na doniranu hranu. Proces prijema robe obavlja se u distribucijskom centru banke hrane u kojoj će se na paleti uskladištiti donirani proizvodi, a kasnije prolaze fazu klasifikacije gdje se proizvodi razvrstavaju i pregledavaju te uklanjaju oni kojima je rok istekao ili nisu više dobri za ljudsku potrošnju. Na kraju se provodi proces pakiranja, u kojem volonteri pakiraju proizvode u kutije te ih pripremaju za potrebite. Nakon završetka ovog procesa administrativno područje banke informira partnere zadužene za dostavu hrane te se hrana doprema do osoba kojima je to najpotrebnije (Food donation: An initiative to mitigate hunger in the world, 2014.)

3.2. BANKA HRANE SINGAPUR

Shema 2: Funkcioniranje banke hrane Singapur

Izvor: Food Bank Singapor, 2018.

Banka hrane u Singapuru djeluje kao neprofitni distributer te u ovom slučaju distribuira hranu u dobrotvorne svrhe, a ne trgovcima. Najveći dio donirane hrane dolazi od većih poduzeća kojima je ta hrana višak. Ova hrana može doći iz bilo kojeg dijela prehrambenog lanca, primjerice od proizvođača koji su previše proizveli ili čija hrana nije dovoljno vizualno privlačna ili trgovaca koji su previše naručili. Također hrana se sakuplja i u školama gdje svako dijete donese od kuće proizvode te se oni dalje proslijede banci hrane. Prikupljena hrana potom se potom pakira u kutije te se raspoređuje i skladišti na način da hrana koja je pokvarljiva se stavlja u hladnjače gdje stoje do trenutka kada se prosljeđuju potrebitima, dok ostala nekvarljiva hrana se sprema na police u skladište. Banka hrane potom dogovara datum i vrijeme prijevoza hrane sa svojim partnerima. Zatim se pripremaju izolirani spremnici za hranu u kojima će biti pohranjena hrana za prijevoz. Hrana se potom prevozi u kamionima sa rashladnim sustavom do glavne kuhinje koja je potpuno opremljena te sa profesionalnim šefom kuhinje, asistentima te službenikom koji vodi brigu o sigurnosti hrane. Potom se hrana zagrijava te kuha i stavlja u posude koje održavaju toplinu hrane za daljnje prepakiranje. Svaka kutija sadrži potrebno posuđe za jelo, povrće te proteine. Dok je hrana još topla ona se distribuira do krajnjih korisnika odnosno socijalno ugroženih osoba (The Food Bank Singapore Ltd, n.d.).

4. PRIJEDLOG RJEŠENJA PROBLEMA BANKE HRANE U REPUBLICI HRVATSKOJ

U svrhu rješavanja problematike banke hrane u našoj zemlji, došlo se do nekoliko zaključaka kako bi se pokušalo otkloniti sve moguće prepreke i pomoći najpotrebitijima u Hrvatskoj. Za početak potrebno je otvoriti jedan logističko-distributivni centar u okolini glavnog grada Zagreba. Naime, u Hrvatskoj nije baš zastupljena decentralizacija te se većinu administrativnih i ostalih problema rješava upravo u Zagrebu ili njegovoj okolini. Također, prostorno je najveći i sve značajnije kompanije imaju upravo tamo svoja skladišta i sjedišta. U prethodnom dijelu naveden je problem geografskog položaja same države, s obzirom na to centralizirani distributivni oblik nije pogodan te iziskuje otvaranje regionalnih distributivnih centara kako bi se opskrbito svo područje Republike Hrvatske. Podijela na manje regionalne cijeline naše države, zahtijeva još tri distributivna centra u istočnoj Hrvatskoj (Osijek), sjevernom Hrvatskom primorju (Rijeka) te južnoj Hrvatskoj (Split). Ovi distributivni centri u većim gradovima, bili bi svojevrsna spona između logističko-distributivnog centra u Zagrebu i ostalih podcentara koji bi potom bili posrednici prema organizacijama Crvenog križa i drugim samoposlugama kako bi donirana hrana na koncu stigla do krajnjih korisnika u potrebi. U Hrvatskom Crvenom Križu djeluje 111 općinskih i gradskih društava Crvenog Križa i dvadeset županijskih društava Crvenog Križa s pravnom osobnošću te zbog slabije pristupačnosti svakom od njih, navedeno je još pet distributivnih podcentara u Slavonskom Brodu, Varaždinu, Pazinu, Zadru te Dubrovniku (Hrvatski Crveni križ, ` Ustroj HCK ' n.d.).

4.1. NABAVA I TRANSPORT

Upravo nabava i transport najvažnije su točke logističkog lanca jer u njima leži najveći problem doniranja hrane u Hrvatskoj – prostorna udaljenost i geografski položaj. Kao država članica Europske Unije, Hrvatska ima pravo na 36,6 milijuna eura bespovratnih sredstava iz Europskog fonda za pomoć najpotrebitijima (FEAD, 2016.). "Sredstvima FEAD-a može se kupovati hrana za doniranje, ali i pokriti troškovi humanitarnih organizacija nastali u vezi s prikupljanjem donirane hrane, njezinim prijevozom,

skladištenjem i distribucijom. Hrvatska taj fond, kao i neke druge članice EU-a ne koristi (Borzan, B. 2017., *'Borzan predstavila nove EU smjernice za doniranje hrane'*)." Hrvatska kao država članice Europske Unije ima prava na prilično veliki iznos bespovratnih sredstava iz FEAD-a i tu se vidi mogućnost za napredak (FEAD, 2016.). Naime, kako bi se lakše prevalila udaljenost između logističko-distributivnog centra u Zagrebu i distributivnih centara u Osijeku, Rijeci i Splitu, potrebna su 4 kamiona sa hladnjačom za sigurni prijevoz robe, odnosno hrane. Na svaku od regija podijelilo bi se po jedan kamion te bi služio za podjelu hrane između distributivnih centara i podcentara, nakon kojih bi hranu preuzimali volonteri iz obližnjih društava Crvenog Križa koji uživaju posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske. Aktualni administrativni problemi prilikom same nabave riješili bi se već postojećim IT sustavom doniranja (virtualna banke hrane) koji povezuje donatora sa posrednikom u suradnji udruge "CeKaDe" i Ministarstva poljoprivrede. U ovom slučaju, posrednik bi bila banka hrane koja bi putem aplikacije dobila obavijesti o količini hrane, vrsti hrane, roku valjanosti i samoj lokaciji. Donatori bi doniranu hranu koju bi prijavili putem aplikacije sami i transportirali u jedan od četiri distributivna centra ili pet podcentra gdje bi se dalje raspoređivala i sortirala hrana za distribuciju iste. S obzirom na donatorove troškove transporta kao način zahvale i poticaja za daljnje doniranje, Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo poljoprivrede bi povećalo sadašnje ograničenje o mogućnosti doniranja hrane u iznosu od 2% od dobiti od prethodne obračunske jedinice. Za primjer su države poput Španjolske, Francuske i Portugala koji svojim donatorima daju porezne olakšice od 35%, 60% odnosno čak 140% od neto knjigovodstvene vrijednosti donirane hrane (Poslovni dnevnik, 2018., *'Hrvatska ne zna organizirati čak ni doniranje hrane siromašnima'*).

4.2. UPRAVLJANJE SKLADIŠTIMA

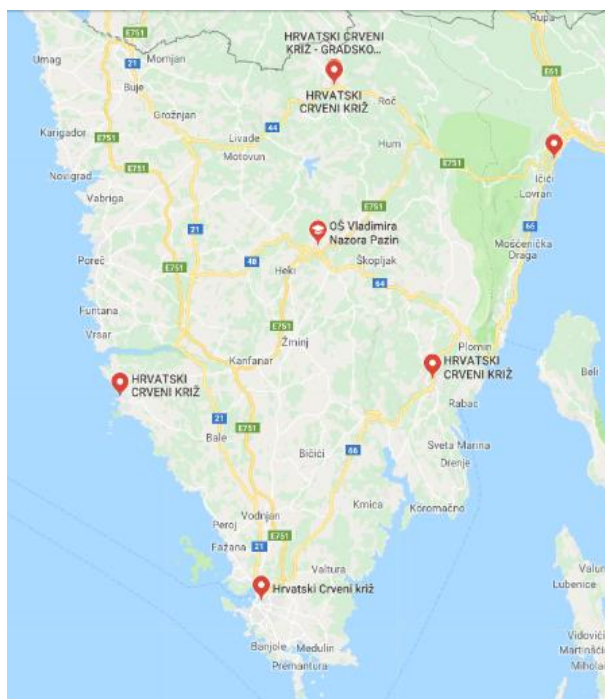
Velika važnost pridaje se i samom procesu skladištenja hrane. Da bi se donirana hrana imala di transportirati, diljem Hrvatske potrebna su posebno opremljena skladišta. Kako je već prethodno navedeno potrebno je osigurati skladišta u distribucijskim centrima i podcentrima kako bi se potom uskladištena hrana mogla distribuirati do krajnjih korisnika. U cilju je opremiti devet skladišta u devet gradova (Zagreb, Rijeka, Split,

Osijek, Pazin, Varaždin, Slavonski Brod, Zadar, Dubrovnik) koje je u planu financirati također iz međunarodnog fonda FEAD-a. Procjena je kako bi u logističko-distributivnom centru bilo ipak nešto veće skladište iz razloga što je to središte iz kojeg bi se dalje raspoređivala skupljena hrana po potrebama prema skladištima ostalih tri distributivnih centara. Iz njih, dalje se transportira hrana djelom prema najbližim podcentrima, a dijelom se distribuira potrebitima u okolici. Vrijedi naglasiti kako bi se otvaranjem navedenih devet skladišta financiranih od strane FEAD-a, poduzetnicima iz naše države time dalo prednost sudjelovanju u radovima na infrastrukturi, time bi se pripomoglo u njihovom poslovanju. Kako bi se skladišta mogla staviti u upotrebu, nedostaje radne snage koja bi se angažirala od strane mnoštva nezaposlenih ljudi u Republici Hrvatskoj. Procjenjuje se kako bi se otvorilo otprilike 100 – 130 radnih mjesta uz još oko 10 radnih mjesta vozača kamiona koje bi se kupilo za nužne potrebe transporta. Osim FEAD-a od strane EU i Vlada RH trebala bi iskazati svoju zabrinutost za situaciju siromašnih i gladnih u državi. Radnike u novo otvorenim skladištima kao i vozače kamiona isplaćivalo bi se iz državne blagajne . Europska Komisija zahtijeva izvještaje i sastanke u svezi napretka od financiranih projekata na godišnjoj bazi. Vjeruje se kako bi se velikom broju najpotrebitijih u Hrvatskoj pomoglo u godini dana što bi se i prikazalo u izvještajima čime bi se navelo FEAD i Komisiju na dodatno financiranje bespovratnih sredstava kako bi se otvorilo još određeni broj skladišta, a time i radnih mjesta u narednim godinama. S obzirom da se u zakonu Republike Hrvatske odgovornost za posljedično stanje hrane prenosi na samog posrednika izuzetno je bitno vršiti kontinuirano praćenje kvalitete, rokova za uporabu i popisivanje sakupljenih donacija. Cilj je usavršiti postojeći IT sustav virtualne banke hrane na način da bi svaku pristiglu donaciju po prijemu robe radnici skenirali pri čemu bi dobili podatke o vrsti namirnica, roku upotrebe te bi time generirali prvi filter za uklanjanje onih proizvoda koji su neprikladni za ljudsku konzumaciju. Banka hrane po zakonu smije preuzeti jedino onu robu koja ima krajnji rok upotrebe više od 7 dana, a roba sa istekom roka unutar 7 dana direktno ide u pučke kuhinje i ostale samoposluge.

4.3. DISTRIBUCIJA

Sva prikupljena roba koja bi se skupila u svim distributivnim centrima i podcentrima nadalje bi se preraspodijelila i transportirala prema regijama gdje je veća potreba. Nakon transporta u namjenjena skladišta volonteri Crvenog Križa preuzimaju hranu kako bi je distribuirali krajnjim korisnicima.

Zemljovid 1: Lokacija centara Crvenog Križa u Istri

Izvor: Google Maps, 2018.

Za primjer se navodi istarski poluotok gdje je smješten jedan od distribucijskih centara u Pazinu. Oni naime po primitku donacije šalju poziv volonterima Crvenog Križa iz ostatka Istre (Pazin, Labin, Pula, Rovinj, Buzet). Svaki od ovih društava imaju popis potrebitih ljudi u svojoj okolini i tada je posao volontera da se pobrinu kako bi hrana pristigla na pravo mjesto, u pravo vrijeme, u pravom stanju i to uz minimalne moguće troškove (Segetlija 2013.).

Kako bi sama ideja bila realizirana trebalo bi postaviti temelje društveno odgovornog ponašanja. Prema tome trebalo bi se zalagati za pokretanje inicijative osvještavanja mladih na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Lokalne uprave i samouprave trebale bi

provoditi češće kampanje u kojoj bi putem različitih programa prikazivali stvarno stanje siromaštva i gladi u Hrvatskoj i pridavali tom problemu veću važnost. Nadalje, nužno je poticati stanovništvo, pretežito mlade na borbu protiv nepotrebnog bacanja hrane. Potrebno je organizirati više inicijativa prikupljanja hrane za potrebite po osnovnim i srednjim školama te ostalim obrazovnim ustanovama.

5. ZAKLJUČAK

Ideja banke hrane u Republici Hrvatskoj nije imala željeni učinak zbog logističkih problema u funkciji distribucije i zato nije zaživela nakon osnivanja 2010. godine. Veliki donatori unatoč prilagođavanju poreznih stopa od strane države nisu povećavali donacije radi povećanih troškova dostave odnosno transporta donirane hrane. Kako bi se u budućnosti riješio problem doniranja hrane odnosno povećao broj donacija, nameće se rješenje u vidu ispravnog i održivog logističkog lanca. Iako je geografski položaj Republike Hrvatske prilično nepovoljan za transport donirane hrane, problem distribucije može se riješiti uz pomoć Europskih fondova koje naša država ne koristi koliko bi mogla i trebala. Većina država u Europi ima riješen sustav doniranja hrane te iako svaka na svoji način i prema svojim mogućnostima, mogu biti za primjer Hrvatskoj koja taj sustav nema uopće. Istraživanjem povodom pisanja ovog rada, došlo se do zaključka kako je Republici Hrvatskoj potreban jedan logističko distribucijski centar sa skladištem, četiri distribucijskih centara sa skladištima te još pet distribucijskih podcentara sa svojim skladištima (ukupno devet skladišta u devet gradova) uz četiri kamiona u svrhu transporta. Time bi se već riješile tri od četiri logističke funkcije odnosno transport, skladištenje te distribucija, a kako bi se pokrila i funkcija nabave, rješenje problema nalazi se u postojećem IT sustavu koji bi se samo nadogradio i dalo bi mu se veći značaj. Samim otvaranjem novih skladišta ili eventualnom preuređenju zapuštenih prostora u državnom vlasništvu koji su adekvatni za svrhu skladišta, došlo bi do otvaranja u procjeni 100 do 130 radnih mjesta te bi se radove na skladištima omogućilo domaćim poduzetnicima u svrhu jačanja njihova poslovanja.

LITERATURA

Knjige

1. Segetlija, Z. 2008, *Uvod u poslovnu logistiku*, drugo izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek.
2. Segetlija, Z. 2013, *Uvod u poslovnu logistiku*, treće izmjenjeno i dopunjeno, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek.
3. Šamanović, J., 2009, *Prodaja-distribucija-logistika*, Sveučilište u Splitu, Split.

Članci

4. Zelenika, R, Pupovac, D, Rudić, D, 2001, 'Špediter u funkciji logističkog operatora', *Pomorski zbornik*, vol. 38, no. 1, pp. 143-157, pogledano 04.11.2018, online:
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjY3ObPls3eAhVqkIsKHQIJCeoQFjAAegQIAxAC&url=https%3A%2F%2Fhrcak.srce.hr%2Ffile%2F80167&usg=AOvVaw2TJA9Seu4WVMktrD9yNh9O>

Ostali izvori

5. Borzan predstavila nove EU smjernice za doniranje hrane, 2017., pogledano 05.11.2018., online: <http://hr.n1info.com/a267476/Svijet/Svijet/Borzan-predstavila-nove-EU-smjernice-za-doniranje-hrane.html>
6. Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) operativni program za hranu i osnovnu materijalnu pomoć 2014. – 2020., 2016., pogledano 05.11.2018., online: <http://www.mrms.hr/fond-europske-pomoci-za-najpotrebitije-fead-operativni-program-za-hranu-i-osnovnu-materijalnu-pomoc-2014-2020/>
7. Food donation: An initiative to mitigate hunger in the world, How does a Food Bank work?, 2014, pogledano 04.11.2018, online: https://www.researchgate.net/publication/284726800_Food_donation_An_initiative_to_mitigate_hunger_in_the_world
8. Google maps, pregledano 05.11.2018, online:

https://www.google.com/search?client=firefox-b-ab&ei=s5DoW5i3KeqgrgSJkqXODg&q=google+maps+istra&oq=google+maps+istra&gs_l=psy-ab.3..013j0i22i30k117.284585.287446.0.287664.17.17.0.0.0.0.234.2033.0j14j2.16.0....0...1.1.64.psy-ab..1.16.2029...0i131k1j0i67k1.0.Ib_jMPqHELE

9. Hrvatski Crveni križ n.d., *Ustroj HCK*, pogledano 05.11.2018., online: <https://www.hck.hr/tko-smo/ustroj-hck/103>
10. Bitno.net, 2016, *Pdv na doniranje ukinut, ali hrvatski trgovački lanci i dalje bacaju ogromne količine hrane*, pogledano 05.11.2018, online: <https://www.bitno.net/vijesti/hrvatska/pdv-doniranje-ukinut-hrvatski-trgovacki-lanci-bacaju-ogromne-kolicine-hrane/>
11. The Food Bank Singapor Ltd, *Food Rescue Project*, n.d, pregledano 04.11.2018, online: <http://www.foodbank.sg/index.php/programmes-events>
12. Udruga banaka hrane u Argentini, *Logistika u banci hrane*, 2009, pogledano 11.11.2018, online: https://www.researchgate.net/figure/Logistics-in-a-Food-Bank-Source-Food-Banks-Association-in-Argentina-2009_fig1_284726800?fbclid=IwAR2TJZwsFauVe8uhQXU1rnopH6gnRCNXpwIbMD3NocQF1npo9JvVbLi3fts

POPIS SHEMA

Red.br.	Naslov	Stranica
Shema 1	Logistika u banci hrane	7
Shema 2	Funkcioniranje banke hrane Singapur	8

POPIS ZEMLJOVIDA

Red.br.	Naslov	Stranica
Zemljovid 1	Lokacija centara Crvenog križa u Istri	13